

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 741/2015-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], a [REDACTED], [REDACTED], zastúpených advokátom JUDr. Jindřichom Stoszekom, Advokátska kancelária, Černyševského 28, Bratislava, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 109/2008 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 109/2008 p o r u š i l základné právo [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED], aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie každému v sume po 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 522,46 € (slovom päťstodvadsaťdva eur a štyridsaťšesť centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť na účet ich advokáta JUDr. Jindřicha Stoszeka, Advokátska kancelária, Černyševského 28, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 741/2015-9 z 11. novembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 109/2008 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti vyplynul chronologický prehľad úkonov vykonaných v napadnutom konaní, ako aj tieto podstatné skutočnosti:

«... Sťažovatelia ako navrhovatelia podali dňa 12.05.2008 na Okresný súd Bratislava 2 „Návrh na vydanie predbežného opatrenia“, ktorým by súd zakázal odporcovi približovať sa k navrhovateľom na vzdialenosť menšiu ako tridsať metrov a zdržiavať sa vo vzdialenosti menšej ako tridsať metrov od ich obydli a miest, kde vykonávajú prácu a zároveň, aby zakázal/prikázal odporcovi, aby sa zdržal osobného a telefonického, písomného a iného kontaktu s navrhovateľmi. (...) Uznesením Okresného súdu Bratislava 2 zo dňa 24.07.2008, sp. zn. 9C 109/2008-57 bolo nariadené predbežné opatrenie vo vyššie

uvedenom znení. Predmetné uznesenie Okresného súdu Bratislava 2 bolo napadnuté odvolaním zo strany odporcu, pričom Uznesením Krajského súdu v Bratislave zo dňa 28.11.2008, sp. zn. 2 Co 302/2008-66 bolo uznesenie prvostupňového súdu zmenené tak, že odporcovi bolo zakázané približovať sa na k navrhovateľom na vzdialenosť menšiu ako tridsať metrov s výnimkou procesných úkonov účastníkov konania v občianskom súdnom konaní a v trestnom konaní a zdržiavať sa vo vzdialenosti menšej ako tridsať metrov od ich obydli a miest, kde vykonávajú prácu, vo zvyšnej časti bol návrh zamietnutý.

Dňa 20.08.2008 podali navrhovatelia návrh vo veci samej - „Návrh o ochranu osobnosti“. (...)

Od podania žalobného návrhu uplynulo už takmer 6 a pol roka a súd v zmysle žalobného návrhu nekonal aj napriek tomu, že napäté vzťahy medzi účastníkmi si vyžadovali okamžitý zásah súdu v podobe meritórneho rozhodnutia. Nevykonaním potrebných opatrení spôsobil súd prieťahy v uvedenom konaní, a preto sa sťažovateľ rozhodol podať túto ústavnú sťažnosť Ústavnému súdu SR. (...)

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy, Ústavný súd SR v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu.

Čo sa týka posúdenia prvého kritéria, t. j. právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že súd v zmysle žalobného návrhu niekoľko rokov vôbec nekonal, o čom svedčí aj skutočnosť, že návrh o ochranu osobnosti bol podaný dňa 20.08.2008 a výzva na zaplatenie súdneho poplatku je až zo dňa 28.12.2011 čiže s odstupom takmer 3 a pol roka. Taktiež sťažovatelia dávajú do pozornosti fakt, že prvé pojednávanie bolo vytýčené až na termín 20.11.2014. Z uvedeného vyplýva, že dôvodom vzniku prieťahov v konaní nebola právna a faktická zložitosť veci, ale nečinnosť zákonnej sudkyne JUDr. Marcely Gandelovej a následne nedostatočné personálne obsadenie súdu a tiež neprijatie potrebných opatrení na zamedzenie vzniku prieťahov v konaní.

Rovnako ani pri posudzovaní druhého kritéria, t. j. správanie účastníka súdneho konania, nemôže Okresný súd Bratislava 2 argumentovať tým, že prieťahy boli spôsobené sťažovateľmi ako navrhovateľmi, nakoľko sťažovatelia reagovali na výzvu súdu hneď ako

im bola doručená, navrhovali dôkazy atď'. Sťažovatelia taktiež prejavili navonok svoju nespokojnosť s postupom OS Bratislava 2 a podali sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola vybavená listom zo dňa 05.12.2014 podpredsedníčky Okresného súdu Bratislava 2, JUDr. Monikou Školníkovou, v ktorej konštatovala, že v uvedenom konaní skutočne k prietahom došlo.

Pri hodnotení posledného kritéria, ktorým je postup samotného súdu, sťažovatelia dávajú do pozornosti skutočnosť, že Okresný súd Bratislava 2 niekoľko rokov nekonal v zmysle žalobného návrhu, pričom spôsobené prietahy odôvodnil nečinnosťou zákonnej sudkyne JUDr. Marcely Gandelovej, následne veľkým počtom civilných vecí a nedostatočným personálnym obsadením súdu. Takýmto postupom oddŕoval prijatie meritórneho rozhodnutia a dosiahnutie stavu právnej istoty účastníkov konania, čo sa negatívne odrazilo na už vtedy vyhrotených vzájomných vzťahoch medzi účastníkmi. Útoky zo strany odporcu sú postupom času čoraz intenzívnejšie a agresívnejšie a navrhovatelia ako sťažovatelia majú dôvodnú obavu, že odporca svoje vyhrážky v budúcnosti aj uskutoční. Takýmto postupom súd podporuje stav právnej neistoty, ktorý vyhovuje odporcovi. Vzťahy medzi účastníkmi sú tak napäté, že si vyžadujú intervenciu súdu.

V tejto súvislosti je ešte potrebné uviesť, že je neprijateľné, aby rozhodovanie o spore, ktorý si vyžaduje okamžitú intervenciu súdu trvalo tak dlho a aby boli účastníci vystavení stavu právnej neistote tak dlhý čas ako v predmetnej veci. Ďalej je potrebné podotknúť, že účastníkov akéhokoľvek súdneho konania vôbec nemusí zaujímať, koľko vecí majú jednotliví sudcovia pridelených a či je súd dostatočne personálne obsadený. Je záležitosťou toho ktorého súdu, aby si otázky personálneho obsadenia vyriešil tak, aby mohol konať bez zbytočných prietahov.

Pri pasivite účastníka konania možno o zbytočných prietahoch v súdnom konaní hovoriť napríklad vtedy, keď súd nevyužil tie procesné alebo iné prostriedky, cieľom ktorých je zabezpečenie nielen účinnej, ale aj rýchlej ochrany práv účastníkov súdneho konania, prípadne ak k ich použitiu siahol až vtedy, keď ich skutočný účinok bol vylúčený, prípadne značne zminimalizovaný. Kritérium správania sa účastníkov konania preto nemožno pri preskúvaní zbytočných prietahov na súde ani preceňovať, ani podceňovať. Najmä, ak je spôsobené účelovo jednou procesnou stranou, v snahe neprímerane poškodiť druhú procesnú stranu, či v snahe oddialiť spravodlivosť. Spravodlivosť súdneho konania

sa vo všeobecnosti spája s tým, že pomalé súdne konanie spravodlivosť ohrozuje (pomalá spravodlivosť je odmietnutá spravodlivosť). Navyše predlžovanie súdneho konania jednej strane súdneho sporu veľa ráz vyhovuje, v dôsledku čoho súd prestáva byť nestranný. Je úlohou všetkých subjektov občianskeho súdneho konania, jeho účastníkov, ale aj osôb zúčastnených na konaní (znalci, tlmočníci, prekladatelia), a samozrejme súdu, aby si svoje povinnosti plnili riadne a včas.

Vzhľadom na to, že postupom Okresného súdu Bratislava 2 došlo k priedahom v uvedenom konaní, sťažovatelia žiadajú zo strany Okresného súdu Bratislava 2 finančné zadosťučinenie v sume 4.000,- € pre každého z nich. Treba zvýrazniť nepriaznivý psychický stav sťažovateľov, ktorý podmieňuje dramatické prežívanie a znášanie ich právnej neistoty titulom uvedeného súdneho sporu, pričom nie nepodstatnou okolnosťou je, že ide o žalobu na ochranu osobnosti proti agresívnej, psychicky narušenej osobe, ktorá sa uchýľuje k opakovaným trestným oznámeniam a provokáciám proti sťažovateľom, ktoré oznámenia musia justičné orgány preverovať, čo sťažovateľov neúmerne zaťažuje a negatívne ovplyvňuje kvalitu ich života.

Na základe horeuvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby Ústavný súd SR vydal tento nález:

1. Základné právo [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava 2 v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/109/2008 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava 2 v konaní vedenom pod sp. zn. 9C/109/2008 prikazuje konať bez zbytočných priedahov.

3. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 4.000,- € (slovom štyritisíc EUR) každému z nich, ktoré im je Okresný súd Bratislava 2 povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava 2 je povinný uhradiť sťažovateľom trovy konania v sume 709,27 €/za dva úkony právnej pomoci vrátane DPH/do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Jindřicha Stoszka, Advokátska kancelária, Černyševského 26, Bratislava.»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci, resp. k vhodnosti ústneho pojednávania písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 2120/2015 z 11. decembra 2015 a právny zástupca sťažovateľov prípisom z 12. februára 2016.

3.1 Predsedníčka okresného súdu v prílohe svojho vyjadrenia uviedla chronologický prehľad úkonov v danej veci a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu uvádzam, že zo spisu sú zrejmé prieťahy v konaní spôsobené nečinnosťou predchádzajúcej zákonnej sudkyne JUDr. Marcely Gandelovej.

Z dôvodu vzdania sa funkcie sudcu bol spis v zmysle dodatku k rozvrhu práce prikázaný opatrením zo dňa 24.02.2014 na rozhodovanie JUDr. Karolovi Posluchovi, sudcovi tunajšieho súdu.

Uznesením Súdnej rady SR zo dňa 31.03.2014 bol JUDr. Karol Posluch s účinnosťou od 01.04.2014 preložený na výkon funkcie sudcu na Okresný súd Bratislava V, pričom vzniknutá situácia pri pôvodnom pridelovaní veci nebola predvídateľná.

Uznesením Súdnej rady SR zo dňa 31.03.2014 bola na tunajší súd preložená sudkyňa JUDr. Petra Priečinská a ktorej bola predmetná vec od 02.05.2014 prikázaná na ďalšie konanie, v dôsledku čoho prevzala súdne oddelenie s počtom 503 nevybavených vecí s mimoriadne vysokým počtom reštančných vecí. Z dôvodu nerovnomernej zaťaženia sudcov a v záujme zabezpečenia plynulého konania vo všetkých veciach bola vec prikázaná Mgr. Zuzane Gašpírovej, ktorá vo veci ihneď nariadila termín pojednávania a po niekoľkých nevyhnutných procesných úkonoch, bližšie špecifikovaných v pripojenom chronologickom prehľade úkonov bol dňa 15.06.2015 vyhlásený vo veci rozsudok a následne spis predložený dňa 24.11.2015 odvolaciemu súdu.

Oznamujem Vám, že netrvám na ústnom pojednávaní ústavného súdu a súhlasím s jeho upustením. (...)“

3.2 Právny zástupca sťažovateľov listom z 12. februára 2016 oznámil ústavnému súdu, že: *„V predmetnej veci vyjadrujeme súhlas s upustením od ústneho pojednávania.“*

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 109/2008:

Dňa 12. mája 2008 podali sťažovatelia na okresnom súde proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“) návrh na vydanie predbežného opatrenia. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 C 109/2008.

Dňa 19. mája 2008 okresný súd vyzval sťažovateľov na opravu a doplnenie návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Dňa 23. mája 2008 bola okresnému súdu predložená oprava a doplnenie uvedeného návrhu.

Dňa 19. júna 2008 súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Dňa 24. júla 2008 súd uznesením nariadil predbežné opatrenie.

Dňa 22. augusta 2008 sťažovatelia podali na súde návrh na ochranu osobnosti.

Dňa 27. augusta 2008 podal odporca odvolanie voči uzneseniu okresného súdu, ktorým nariadil predbežné opatrenie.

Dňa 3. septembra 2008 vyzval súd odporcu na opravu a doplnenie odvolania.

Dňa 21. novembra 2008 bol Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) doručený spis, aby rozhodol o odvolaní odporcu.

Dňa 28. novembra 2008 krajský súd čiastočne zmenil svojím rozhodnutím napadnuté uznesenie okresného súdu. Uznesenie okresného súdu o predbežnom opatrení nadobudlo právoplatnosť 2. januára 2009.

Dňa 9. januára 2009 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 28. decembra 2011 okresný súd vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh.

Dňa 17. februára 2012 sťažovatelia uhradili súdny poplatok za žalobný návrh.

Dňa 6. marca 2012 súd vyzval odporcu, aby sa vyjadril k návrhu.

Dňa 18. apríla 2012 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Gabriele Donnerovej.

Dňa 28. mája 2012 bola vec prerozdelená späť zákonnej sudkyňi JUDr. Marcele Gandelovej.

Dňa 24. februára 2014 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Karolovi Posluchovi.

Dňa 2. mája 2014 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Petre Priečinskej.

Dňa 14. augusta 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 20. november 2014.

Dňa 3. novembra 2014 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi Mgr. Zuzane Gašpírovej.

Dňa 20. novembra 2014 súd oznámil účastníkom konania zrušenie nariadeného termínu pojednávania z dôvodu zmeny zákonného sudcu.

Dňa 21. novembra 2014 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 9. február 2015. V ten istý deň súd vyzval odporcu, aby oznámil adresu svojho zamestnávateľa a predložil kópie označených listinných dôkazov.

Dňa 8. februára 2015 odporca ospravedlnil svoju neúčast' na nariadenom pojednávaní zo zdravotných dôvodov.

Dňa 9. februára 2015 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 27. apríl 2015 na doplnenie dokazovania.

Dňa 9. februára 2015 súd požiadal Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky (ďalej len „generálna prokuratúra“) o odpis z registra trestov na osobu odporcu.

Dňa 10. februára 2015 sťažovatelia doplnili do spisu dôkazy.

Dňa 25. februára 2015 generálna prokuratúra oznámila okresnému súdu, že nemôže poskytnúť odpis z registra trestov pre účely civilného konania.

Dňa 24. apríla 2015 odporca podal návrh, aby sa pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti.

Dňa 27. apríla 2015 sa vo veci uskotočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 15. jún 2015 na rozhodnutie o návrhu na pripustenie zmeny petitu. V ten istý deň sťažovatelia predložili súdu zmenený žalobný návrh, o ktorého pripustení súd rozhodol uznesením.

Dňa 15. júna 2015 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 9 C 109/2008-163, ktorým okresný súd návrh sťažovateľov zamietol.

Dňa 9. júla 2015 bola na žiadosť zákonnej sudkyne predĺžená lehota na vyhotovenie písomného rozhodnutia do 31. júla 2015, a to z dôvodu „značného počtu rozhodnutých vecí“ a „skutkovej a právnej náročnosti vecí“.

Dňa 5. augusta 2015 sťažovatelia podali odvolanie proti rozsudku okresného súdu č. k. 9 C 109/2008-163.

Dňa 31. augusta 2015 okresný súd vyzval odporcu na vyjadrenie k odvolaniu.

Dňa 31. augusta 2015 súd uložil sťažovateľom zaplatiť súdny poplatok za odvolanie.

Dňa 24. novembra 2015 okresný súd vec predložil krajskému súdu, aby rozhodol o opravnom prostriedku sťažovateľov.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o ochranu osobnosti vedenom pod sp. zn. 9 C 109/2008 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého občianskoprávneho konania je ochrana osobnosti, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená (§ 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 54/03).

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon

ani predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázala na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľov v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na ich ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným priesťahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že nemožno pochybovať o tom, že povaha danej veci, t. j. ochrana osobnosti si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania. Ústavný súd konštatuje, že trvanie napadnutého konania na okresnom súde (aj keď sa vec cca 2 mesiace nachádzala aj na odvolacom súde) viac ako 7 rokov je v kontexte o ochranu osobnosti už samo osebe neprimerané. Okrem toho okresný súd bol v danej veci opakovane dlhodobo bez akýchkoľvek zákonných dôvodov nečinný, a to konkrétne od 9. januára 2009 do 28. decembra 2011 (22 mesiacov) a od 6. marca 2012 do 14. augusta 2014 (29 mesiacov). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedlniteľná, pretože počas minimálne 4 rokov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovatelia ako navrhovatelia v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzali, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným priesťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Nutnosť zmien zákonných sudcov v napadnutom konaní v dôsledku vzdania sa funkcie sudcu a v dôsledku preloženia na výkon funkcie sudcu na iný súd, na ktoré poukázala predsedníčka okresného súdu, nebolo možné akceptovať. Ústavný súd už v podobných súvislostiach viackrát vyslovil (pozri napr. I. ÚS 23/03 a v ňom cit. predchádzajúcu judikatúru ústavného súdu), že nedostatočné personálne obsadenie súdu a nadmerné množstvo vecí, v ktorých sa musí zabezpečiť súdne konanie, by mohlo len dočasne ospravedlniť vzniknuté priesťahy, a to len v tom prípade, ak sa na ten účel prijali včas

adekvátne opatrenia. Ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie vecí - a teda vykonanie spravodlivosti - bez zbytočných prietáhov. I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu či konajúceho sudcu, nemožno systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (pozri napr. I. ÚS 119/03). Okrem uvedeného ústavný súd opakovane zdôraznil, že pri posudzovaní toho, či bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov, posudzoval postup súdu, a nie to, či toto právo bolo porušené činnosťou (nečinnosťou) alebo postupom konkrétneho sudcu vybavujúceho danú vec. Preto pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti nemožno prihliadnúť na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení okresného súdu (I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 15. júna 2015 okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 109/2008-163 vo veci rozhodol, ústavný súd nepovažoval v okolnostiach danej veci za relevantné rozhodnúť podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, preto, čo sa týka tejto časti sťažnosti, ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 4.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadostučinenie.

Sťažovatelia požadovali priznať primerané finančné zadostučinenie každému vo výške 4 000 €, pričom poukázali na to, že *„Treba zvýrazniť nepriaznivý psychický stav sťažovateľov, ktorý podmieňuje dramatické prežívanie a znášanie ich právnej neistoty titulom uvedeného súdneho sporu, pričom nie nepodstatnou okolnosťou je, že ide o žalobu na ochranu osobností proti agresívnej, psychicky narušenej osobe, ktorá sa uchýľuje*

k opakovaným trestným oznámeniam a provokáciám proti sťažovateľom, ktoré oznámenia musia justičné orgány preverovať, čo sťažovateľov neúmerne zaťažuje a negatívne ovplyvňuje kvalitu ich života.“

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľov. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať im aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľov, ako aj vzhľadom na povahu veci (ochrana osobnosti) považuje za primerané pre každého sťažovateľa vo výške 2 500 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že okresný súd vydaním predbežného opatrenia zabezpečil čiastočnú ochranu sťažovateľom, ako i na to, že vo veci medzičasom rozhodol (i keď toto rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť).

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťúčinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľom vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 19. novembra 2014 a spísanie ústavnej sťažnosti z 9. januára 2015). Za jeden úkon vykonaný v roku 2014 patrí odmena v sume 134 € a režijný paušál 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2015 patrí odmena v sume 139,83 € a režijný paušál 8,39 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia pre jedného sťažovateľa by predstavovali celkove 290,26 €. Základná sadzba tarifnej odmeny bola znížená o 50 %, pretože išlo o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“, t. j. na sumu 145,13 €. V prípade troch sťažovateľov tvorí náhrada trov právnej služby advokátom celkovú sumu 435,39 € v zmysle vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, pričom k uvedenej sume bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 87,07 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľov predstavujú celkove sumu 522,46 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľov rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2016